

Onderzoek naar incidenten rond MVV-Fortuna Sittard 7-11-2008

Onderzoek naar incidenten rond MVV-Fortuna Sittard 7-11-2008

Amsterdam/Den Haag, juni 2009

Auditteam Voetbalvandalisme
DSP-groep BV
Van Diemenstraat 374
1013 CR Amsterdam

t +31 (0) 20 625 75 37
f +31 (0) 20 627 47 59
e dsp@dsp-groep.nl
w www.dsp-groep.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Feitenreconstructie	5
2.1	Vorbereiding wedstrijd	5
2.2	Inzet politie en veiligheidspersoneel	8
2.3	Tijdens de wedstrijd	9
2.4	Na de wedstrijd	10
2.5	Sancties	13
3	Conclusies en aanbevelingen	14
3.1	Wedstrijdvoorbereiding	14
3.2	Het handelen tijdens de ongeregelheden	15
3.3	Na afloop	19
3.4	Ten aanzien van de infrastructuur in en om het stadion	20
	Bijlagen	22
Bijlage 1	Tijdslijn	23
Bijlage 2	Geïnterviewden	25
Bijlage 3	Incidenten MVV-Fortuna 2006 en 2007	26

1 Inleiding

Het Auditteam Voetbalvandalisme dat in 2003 is ingesteld door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, doet onderzoek naar ingrijpende incidenten van voetbalvandalisme in Nederland, en legt daarbij een relatie met het Beleidskader Bestrijding Voetbalvandalisme en Voetbalgeweld 2005.

Op vrijdagavond 7 november 2008 werd in Maastricht de wedstrijd MVV-Fortuna Sittard gespeeld. Na afloop van de wedstrijd, die door Fortuna met 0-2 werd gewonnen, trok een groep van 20-30 MVV-supporters richting het vak met Fortuna-supporters.

Een eerste hek dat dient ter afscheiding werd door de MVV-supporters omgeduwd en daardoor was er nog slechts een hek dat supporters van beide clubs scheidde. Over en weer bekogelden supporters elkaar met allerlei materiaal, waaronder brokstukken van toiletputten, tafels en koffiekannen. Dit duurde ongeveer 12 minuten en een aantal supporters raakten hierbij (licht) gewond.

Tijdens bovenstaande gebeurtenissen verliet een andere groep MVV-supporters het stadion, maakte een omtrekkende beweging en ging uiteindelijk de bussen van de Fortuna-supporters met stenen bekogelen. De ME die buiten het stadion stond opgesteld greep niet in. Het gooien met stenen duurde ongeveer 10 minuten en een supporter van Fortuna raakte daardoor (licht) gewond. Uiteindelijk werd ingegrepen door ongeveer 16 agenten van de AE (aanhoudingseenheid), die de MVV-supporters met wapenstokken verdreven.

In het kegelpaleis (onderdeel van het stadioncomplex) werden ongeveer 8 (licht) gewonden verpleegd. Op grond van onderzoek van beeldmateriaal zijn in maart 2009 40 supporters van MVV aangehouden, die eind mei zijn berecht.

In bijlage 1 is het verloop van het incident in een tijdslijn weergegeven.

Naar aanleiding van dit incident heeft het Auditteam Voetbalvandalisme op verzoek van de burgemeester van Maastricht een audit ingesteld om de feitelijke gebeurtenissen op een rij te zetten en concrete aanbevelingen te doen.

In het kader van deze audit zijn beelden van het incident bekeken en zijn gesprekken gevoerd met de veiligheidscoördinatoren van de beide clubs, een vertegenwoordiger van de officiële supportersvereniging van MVV, de supporterscoördinator van Fortuna Sittard, de politiecommandanten die nauw bij het incident betrokken waren, de voetbalofficier van het parket Limburg Zuid en de coördinator Integrale Veiligheid van de gemeente Maastricht. Een volledig overzicht van de geïnterviewden is opgenomen in bijlage 2.

Tevens is voor deze audit, mede op verzoek van de burgemeester van Maastricht, speciale aandacht geschonken aan de infrastructuur in en rond het stadion. Er is een aparte schouw van het stadion en omgeving uitgevoerd.

Tot slot is het feitenrelaas op 15 juni 2009 besproken in aanwezigheid van de burgemeester met de direct betrokkenen van gemeente, politie en MVV.

Doel daarvan was definitief de feitenreconstructie op juiste weergave vast te stellen.

In het rapport worden op chronologische wijze de voorbereiding op de wedstrijd, de gebeurtenissen op de wedstrijddag en de afhandeling van het incident beschreven. Verder staat in een tijdslijn de samenvatting van de belangrijkste gebeurtenissen weergegeven. Aan het eind van het rapport worden conclusies en aanbevelingen gepresenteerd.

Tot slot willen wij er op wijzen dat de afronding van dit rapport lang op zich heeft laten wachten. Dit is veroorzaakt door het feit dat het Auditteam sinds het eind van het seizoen 07-08 geen voorzitter had en dat pas per 1 mei 2009 een nieuwe voorzitter is aangesteld en het Auditteam tot die tijd slechts uit twee leden heeft bestaan.

2 Feitenreconstructie

2.1 Voorbereiding wedstrijd

De wedstrijd tussen de Limburgse clubs MVV en Fortuna Sittard heeft een enigszins beladen voorgeschiedenis. De afgelopen jaren waren er spanningen rond de wedstrijd, gevolg van animositeit tussen fanatieke supportersgroepen van beide clubs. Deze spanningen hebben de afgelopen jaren geleid tot enkele incidenten.¹ Politie en club, zowel in Maastricht als in Sittard, beschouwen deze wedstrijd al jaren als enigszins riskant en categoriseren deze standaard als een risico-B-wedstrijd. De RID (Regionale Inlichtingendienst) van de politie trekt in de weken voor de wedstrijd vele geruchten na. Najaar 2008 lopen onder de supporters van Fortuna Sittard de spanningen hoger op dan anders. Gesprekken die de club najaar 2008 voert met Roda JC omtrent een eventueel samengaan in FC Limburg, leiden in de laatste twee weken vóór de wedstrijd namelijk tot heftig verzet onder delen van de supportersaanhang waarbij vernielingen worden aangericht en functionarissen van Fortuna Sittard en Roda JC worden bedreigd.

De wedstrijd van 7 november 2008 in Maastricht is bij aanvang van het seizoen reeds ingedeeld in de B-categorie. Deze indeling duidt op 'enig (gemiddeld) risico', waarbij maatregelen op maat zullen worden getroffen. In het vooroverleg op 20 oktober 2009, waarbij vertegenwoordigers van de beide clubs, de politie en de gemeente Maastricht aanwezig zijn, worden deze maatregelen vastgesteld. Er is geen actuele informatie die zou kunnen leiden tot verzwaring of vermeerdering van veiligheidsmaatregelen, zodat de inzet gelijk is aan de eerdere edities van deze wedstrijd. Het opschalen van deze wedstrijd naar de C-categorie is niet aan de orde geweest.

Een belangrijke veiligheidsmaatregel is het vervoer van de (maximaal 550) Fortuna-supporters per verplichte buscombi. De afgelopen drie jaren gold voor deze wedstrijd ook een verplichte buscombi. De politie van Maastricht legt deze maatregel op in verband met parkeerproblemen en mogelijke problemen met supportersmenging rond het stadion gezien de open infrastructuur. De wedstrijd tussen beide clubs in Sittard is de afgelopen jaren zonder verplichte buscombi georganiseerd. De supporterscoördinator van Fortuna Sittard maakt tijdens het genoemde vooroverleg bezwaar tegen de buscombi, mede gezien de korte voorbereidingstijd die hem rest. Dit bezwaar leidt niet tot aanpassing van de besluitvorming.

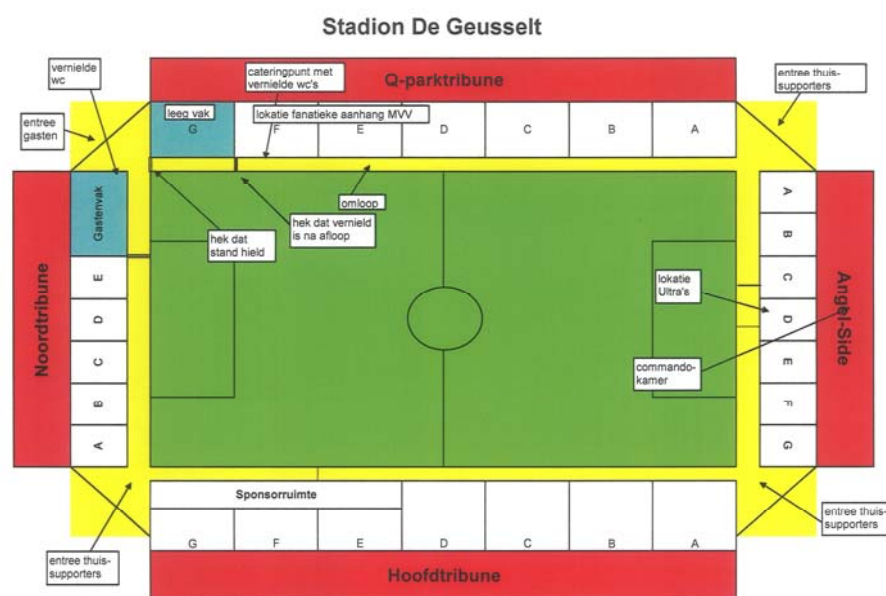
Afgesproken wordt dat de supporters van Fortuna in Sittard, bij het instappen in de bussen, worden gefouilleerd door de stewards van Fortuna en dat de politie district Sittard hier op zal toezien. In Maastricht kunnen de supporters dan direct uit de bussen, die buiten bij het gastenvak zullen worden geparkeerd, zonder verdere controle het gastenvak betreden.

Tevens wordt in dit overleg vastgelegd dat Fortuna Sittard zelf zorg zal dragen voor de ordebewaring in het gastenvak. De veiligheidscoördinator van

Noot 1 In bijlage 3 is op grond van informatie uit het voetbalvolgsysteem van het CIV een overzicht van deze incidenten opgenomen

Fortuna Sittard zal tijdens de wedstrijd in dat vak plaats nemen en vergezeld worden door twee MVV-stewards die het contact met de commandokamer aan de overzijde van het stadion zullen verzorgen.

Er zal in het gastenvak (en ook in het gezinsvak) geen bier worden verkocht. In de rest van het stadion wordt voorafgaand aan de wedstrijd en in de rust wel bier geschonken, niet tijdens de wedstrijd. De kaartverkoop voor de thuis supporters wordt vrij gelaten: ook zonder clubkaart kunnen personen aan de kassa een of meerdere kaarten kopen. Wel wordt afgesproken om bij de toegangscontrole streng op ID-papieren te letten. De controleurs beschikken hierbij over de gegevens van de 43 MVV-supporters met een stadionverbod. Uiteindelijk zijn, inclusief de kaarten voor het gastenvak, aan 8900 toeschouwers kaarten verkocht voor deze wedstrijd. Het stadion is daarmee bijna geheel gevuld.

Anders dan in de meeste stadions lopen de supporters in het Geusselt Stadion vanaf een omloop om het veld naar hun zitplaatsen. Via de vier hoeken van het stadion betreden de supporters gelijkvloers deze omloop die op vier plaatsen afgesloten is. Zij kunnen zich over verschillende vakken bewegen. Op de begane grond zijn onder de tribunes op meerdere plaatsen cateringpunten gevestigd waar supporters via de omloop terecht kunnen. Supporters moeten dus de tribunes afdalen naar de omloop rond het veld, om consumpties te halen. Tussen de omloop en het veld is een boarding geplaatst die MVV enige maanden geleden geblindeerd heeft. Eerdere incidenten waarbij supporters zich misdroegen, pal achter de dug-out van de tegenstander of bij de grensrechters, onder andere door met voorwerpen te gooien of te schelden, waren aanleiding voor MVV om het zicht op het veld vanaf de omloop onmogelijk te maken. Om het gooien met consumpties tegen te gaan is de regel ingevoerd dat supporters géén consumpties mee mogen nemen op de tribune. Supporters worden dus geacht langs de rand van het veld hun consumpties te nuttigen. In het begin van het seizoen 2007-2008 is in het kader van een gecontroleerde afvoer van supporters van de gasten en ter voorkoming van ongeregelde heden, twee keer de maatregel toegepast om het thuispubliek te laten

zitten en eerst de gasten te laten vertrekken. Dit betekende dat bij een drukke wedstrijd ruim 8.000 bezoekers moesten wachten op 400. Dit leverde veel kritiek op en ook werd de vraag gesteld of een en ander wel veilig was. De druk op de poorten bij de uitgang werd namelijk zeer groot. In de lokale driehoek is vervolgens, in overleg met MVV, afgesproken dat dit scenario niet meer toegepast zou worden tenzij er overtuigende redenen voor zouden zijn.

MVV kent verschillende fanatieke supportersgroepen. Aan de korte zijde (zuid), tegenover het gastenvak, zitten de Ultra's, een groep die zich onder andere bezig houdt met trommels, spandoeken en andere sfeerverhogende activiteiten. Deze Ultra's hebben bij de kantoren van MVV een eigen berg-hok waar zij hun spullen opslaan. Enkele dagen voor de wedstrijd hebben zich enkele supporters van Fortuna gemeld bij de receptie van MVV en zich voorgedaan als MVV-supporters. Zij vroegen en kregen de sleutel van het berghok waaruit ze een spandoek van de Ultra's hebben meegenomen. Twee jaar geleden hebben MVV-supporters een soortgelijke actie uitgevoerd bij een supportersvereniging van Fortuna.

Aan de lange oostzijde van het stadion, genaamd de Q-parktribune, wordt hoekvak G leeg gehouden. Vak G functioneert als een buffervak tussen de vakken E en F van de Q-parktribune enerzijds en het gastenvak dat zich direct om de hoek op de korte zijde Noordtribune bevindt. Jonge, fanatieke supporters van MVV zoeken veelal een plaats op de vakken E en F van "Q-park", waar vandaan ze zicht hebben op het gastenvak. Het vak E naast het gastenvak dat verder de korte noordzijde in beslag neemt, is gereserveerd voor gezinnen. Hier zitten vooral ouders met kinderen. Dit gezinsvak is met een lexaanwand afgescheiden van het gastenvak en stewards van MVV hebben opdracht om tijdens deze wedstrijd ervoor te zorgen dat de stoelen die het dichtst bij het gastenvak zitten, leeg blijven tijdens de wedstrijd. Andersom luidt de afspraak dat stewards van Fortuna Sittard aan hun zijde van de lexaanwand posities innemen om te voorkomen dat supporters kunnen provoceren bij de lexaanwand.

De omloop bij de Q-parktribune onder de vakken E en F is richting G en de hoek van het gastenvak, over de breedte van de omloop (circa 3 meter) geblokkeerd door een stalen, geblindeerd hekwerk van circa 2.50 meter hoog. Vlak voor dit stalen hekwerk is een cateringpunt en zijn ook twee toiletten gesitueerd. Beveiligers van MVV krijgen vooraf de instructie om dit hekwerk vrij te houden van supporters. Circa 15 beveiligers dienen zich daarom aan 'MVV-zijde' van dit hekwerk op te stellen. Achter het hekwerk, onder het lege vak G, is een tiental meters niemandsland en dan staat er een tweede blokkade opgesteld, wederom een geblindeerd ijzeren hekwerk. Achter dit hekwerk bevindt zich de omloop van het gastenvak en de hoekentree van buiten waardoor de gasten het vak betreden. Ook zijn hier een cateringpunt en een toilet gesitueerd. De stewards van Fortuna Sittard, zo luidt de afspraak vooraf, zullen dit hekwerk aan de Fortunazijde afschermen.

Buiten het stadion is door werkzaamheden daags voor de wedstrijd de straatverlichting ten noorden van de plaats waar de bussen van de bezoekers geparkeerd zullen worden, uitgevallen. Dit euvel was bij de vertegenwoordigers van de betrokken ketenpartners niet bekend. Van de mogelijkheid om de lichtmasten bij de nabijgelegen voetbalvelden in werking te stellen is geen gebruik gemaakt.

De middag voor de wedstrijd om circa 16.00 uur, vindt het operationeel overleg van de politie plaats, waarbij, naast de commandant van de politie, ook de coördinator integrale veiligheid van de gemeente Maastricht als vertegenwoordiger van de burgemeester aanwezig is. In dit overleg komt de vraag aan de orde of er een noodbevel afgegeven kan worden om supporters zo nodig de stad uit te kunnen zetten. Dit is niet nodig, omdat de APV van Maastricht hier reeds in voorziet. In dit overleg meldt de RID vervolgens het gerucht dat supporters van Roda JC, in verband met de onvrede over actuele fusieplannen, rellen willen veroorzaken bij de avondwedstrijd MVV-Fortuna. Omdat er – geheel los van de voetbalwedstrijd – ook spanningen in Heerlen worden verwacht rond een begrafenis, is ter plekke besloten een extra sectie ME op afroep beschikbaar te houden. Tevens is om deze redenen een tweede AE-groep toegevoegd aan de reeds geplande AE-groep.

2.2 Inzet politie en veiligheidspersoneel

Door de politie district Maastricht zijn ongeveer 75 agenten ingezet om de bussen te begeleiden en de orde buiten te bewaren, waaronder een sectie ME (25 agenten), een groep AE (Aanhoudingseenheid) van 8 agenten, een extra AE-groep van 8 agenten die eerder in Heerlen is ingezet, hondenbegeleiders-eenheden (18 agenten), en agenten te paard (6). Voorts heeft de politie Maastricht 6 spotters in het stadion gepositioneerd. MVV zet 87 stewards in, waaronder 20 personen van een beveiligingsorganisatie. De supporters van Fortuna worden begeleid door 25 stewards (7 meer dan gebruikelijk), 6 spotters in burger van de politie Sittard en de veiligheidscöördinator.

In de commandokamer van het stadion zal tijdens de wedstrijd een stadioncommandant van de politie (district Maastricht) positie innemen. Zonodig zal hij de verantwoordelijkheid op zich nemen voor de orde in het stadion, een verantwoordelijkheid die volgens de afspraken primair bij MVV ligt. In het lokaal convenant betaald voetbal Maastricht seizoen 2008-2009 staat dit als volgt verwoord:

“De organisator is verantwoordelijk voor een goed verloop van het evenement, zowel op het terrein als in de directe stadionomgeving”

en

“De politie treedt op indien zich problemen voordoen die de interventiemogelijkheden van de organisator overstijgen”.

Buiten zullen twee commandanten op twee locaties (voor en achter het stadion) verantwoordelijk zijn voor de openbare orde ter plekke. In het lokaal convenant staat naast bovenstaande taak als opdracht voor de politie :

“De politie is verantwoordelijk voor de openbare orde in de publieke ruimte”.

De algehele leiding is in handen van een Algemeen Commandant die zich op het politiebureau bevindt en met wie de drie commandanten in en om het stadion in directe portofoonverbinding staan. Separaat van deze verbinding is ook voorzien in een directe portofoonverbinding tussen de Algemeen Commandant en de ME-commandant. Het overige portofoonverkeer wordt geclusterd in een beperkt aantal groepen zodat circa 80 agenten enkele groepskanalen moeten delen.

Mondeling wordt vooraf afgesproken dat de AE-commandant, die normaliter onder de ME-commandant valt, dit keer onder aansturing van de Algemeen Commandant zal opereren. Het draaiboek van de politie voor de wedstrijd

geeft aan dat de Algemeen Commandant beslist over positiebepaling en opdrachten van de diverse eenheden: *“Alle eenheden verblijven gedurende de wedstrijd op de hen aangewezen plaats. Deze plaats wordt hen tijdens de briefing aangezegd. De Algemeen Commandant kan bepalen dat een eenheid een andere opdracht krijgt gedurende de wedstrijd.”* De Mobiele Eenheid krijgt in de briefing de volgende plaats aangewezen: *“Opstelling ME na wedstrijd: rijbaan Stadionweg in het verlengde van de gevel van het stadion in oostelijke richting, zodat de supporters van Fortuna Sittard geen bewegingsvrijheid krijgen, om een confrontatie met MVV-supporters te zoeken.”*

2.3 Tijdens de wedstrijd

Om 18:47 uur vrijdagavond 7 november vertrekken de bussen met 429 supporters uit Sittard. De bussen komen zonder problemen Maastricht binnen en bereiken het stadion.

Vlak voor het begin van de wedstrijd, op het moment dat een fors Fortuna-spandoek het zicht uit de commandokamer op het gastenvak grotendeels ontnemt, worden enkele stuks vuurwerk op het veld gegooid, vermoedelijk vanuit het gastenvak. Ook worden enkele stuks Bengaals vuur aangestoken. Hiertegen wordt door de stewards van Fortuna niet opgetreden. Omdat uit het gastenvak met consumpties en kleine voorwerpen wordt gegooid, besluit de veiligheidscoördinator van MVV tien minuten na aanvang van de wedstrijd de catering bij het gastenvak te sluiten. Ook bij de vakken E en F van de Q-parktribune wordt gegooid door MVV-supporters en ook het cateringpunt aan die zijde van de dubbele hekwerken wordt gesloten. De stewards van Fortuna verdelen zich over de lexaanwand (merendeel) en de omloop bij het hek (enkelen). De stewards en beveiligers van MVV houden het hek vanaf de lange zijde Q-parktribune in de gaten en blokkeren het zodra MVV-supporters er naar toe lopen.

Halverwege de eerste helft, houden supporters van Fortuna het gekaapte spandoek van de Ultra's omhoog met ernaast een eigen gemaakt spandoekje waar op te lezen staat "Een echte Ultra komt hem halen". Dit geeft veel verontwaardiging bij de Ultra's op de zuidtribune en de fanatieke MVV-aanhang op de vakken E en F van de oosttribune. De veiligheidscoördinator MVV geeft vanuit de commandokamer, via 'zijn' stewards in het gastenvak, opdracht aan de veiligheidscoördinator van Fortuna Sittard om het spandoek weg te halen. Ook belt hij via zijn 06-lijn met zijn collega van Fortuna met dezelfde boodschap. Het lukt de stewards van Fortuna niet direct het spandoek in beslag te nemen en de pogingen daartoe zijn in aanvang ook beperkt. De stadioncommandant maant de veiligheidscoördinator van MVV (ze zitten naast elkaar in de commandokamer) om haast te maken met het verwijderen van het spandoek in verband met het provocatieve effect ervan. Pas na tien minuten lukt het de stewards van Fortuna Sittard om het spandoek uit beeld te krijgen.

Ook poogt een groep MVV-supporters tijdens de eerste helft enkele malen het scheidingshek beneden tussen de vakken F en G van de Q-parktribune open te breken, zodat ze dichterbij het gastenvak zouden kunnen komen. Stewards en beveiligers van MVV houden de MVV-supporters tegen en posteren zich vóór het hek. De MVV-supporters aan de Oostzijde (Q-parktribune) kunnen verder ongestoord op de omloop heen weer lopen.

Aan de Algemeen Commandant is door de stadioncommandant in de eerste helft gemeld dat er geen supporters van Roda onderweg zijn naar Maastricht en daarmee de kans op ongeregelde heden in relatie met de fusieplannen, geminimaliseerd is. Hij besluit de extra sectie ME, die op afroep beschikbaar was, van piket te halen waarmee hun beschikbaarheid vervalt.

Wanneer in de tweede helft Fortuna Sittard scoort, neemt onder de MVV aanhang de ergernis toe wat leidt tot veel verbaal geweld in de richting van het gastenvak. De aanhang van Fortuna laat zich niet onbetuigd en daagt de MVV-aanhang verbaal uit. Vorig seizoen won MVV de uitwedstrijd in Sittard met 7-0 en toen gebeurde dit verbale uitlokken omgekeerd.

Op het speelveld doen zich geen incidenten voor. Ook zijn er door de arbiters geen discutabele beslissingen genomen waardoor het publiek zich meer dan gemiddeld zou opwinden. Vlak voor tijd scoort Fortuna een tweede doelpunt wat de felheid onder de fanatieke aanhang van vooral MVV verder aanwakkert. Rond het laatste fluitsignaal springt een jonge MVV-supporter (vermoedelijk 12 of 13 jaar) over de boarding en rent naar het gastenvak waar hij korte tijd trekt aan een spandoek dat over de rand hangt en zich vervolgens weer uit de voeten maakt. De stewards van MVV treden hiertegen niet op. De jongen is niet aangehouden; hij kon niet geïdentificeerd worden aan de hand van videobeelden.

2.4 Na de wedstrijd

Direct na het einde van de wedstrijd (21.45 uur) begeven de spelers van Fortuna Sittard zich naar het gastenvak om hun supporters te bedanken. Enkele minuten lang blijven zij op het veld staan ter hoogte van het gastenvak en de supporters van Fortuna maken geen aanstalten het vak te verlaten. Intussen lopen de vakken met MVV-supporters leeg op een veertigtal supporters van de vakken E en F van de Q-parktribune na. Deze supporters willen het hekwerk in de omloop bestormen, richting gastenvak, maar de circa 12-15 beveiligers voorkomen dit door in een linie voor het hek te blijven staan en de supporters terug te duwen.

Minuten lang trekken en duwen de MVV-supporters tegen de beveiligers en de beveiliging krijgt ook klappen. De beveiligers spannen zich in eerste instantie met succes in om het hek te beschermen maar wanneer supporters gaan trappen en harder gaan slaan, roept het hoofd van de beveiligers ter plekke zijn mensen op aan de kant te gaan omwille van hun eigen veiligheid. Hierover is niet overlegd met de VC of de politie. De groep MVV-supporters probeert met volle kracht het hekwerk om te duwen en na een aantal stormlopen begeeft het hekwerk het om 21.58 uur. De politie van district Sittard, aanwezig in het gastenvak, geeft dit bericht door aan de stadioncommandant. De groep van 30-40 MVV-supporters rent door het stukje niemandsland naar het tweede hekwerk, tevens de laatste afscheiding van het gastenvak. De beveiligers van MVV kijken van enige afstand toe.

Een andere groep MVV-supporters trekt op dat moment buiten om het stadion heen, in de richting van de bussen. Zowel links als rechts van die bussen staat een halve sectie ME opgesteld, samen met politie te paard en politie met honden.

In de commandokamer heeft de veiligheidscoördinator waargenomen dat de stewards/beveiligers van MVV de orde niet kunnen handhaven. "*Nou moet de politie erin*" roept de veiligheidscoördinator. Er vindt geen gecoördineerd

overleg plaats in de commandokamer en ook niet tussen de Algemeen Commandant en de stadioncommandant. Stadioncommandant en veiligheidscoördinator ervaren de situatie als chaotisch.

Intussen hebben de supporters in het stadion aan weerszijden van het hek uit de toiletten en stewardruimte allerlei materiaal gehaald en gesloopt en bekogelen elkaar hiermee. Van MVV-zijde gooien 20 tot 30 supporters spullen over het hek, tot midden in het gastenvak. Van Fortuna-zijde houden drie supporters zich pal achter het hek bezig met verzamelen en gooien van materiaal. De overige Fortuna-supporters staan in het vak de loop der gebeurtenissen af te wachten. De stewards van Fortuna zijn door de aanwezige politieagenten van district Sittard opgeroepen om er niet tussen te gaan staan, met het oog op hun eigen veiligheid. De beide groepen gooien met brokstukken van kapotgeslagen toiletpotten en urinoirs, tafels, thermoskannen, een koffiecontainer en stoelen. Een deel van de supporters van Fortuna is als reactie hierop naar achteren gegaan in het vak. Omdat de passage naar de uitgang pal langs het hek loopt waarover het materiaal gegooid wordt, kunnen de supporters het vak niet verlaten. In het gastenvak gaat één supporter – uit woede omdat de stewards van Fortuna Sittard niet optreden - de veiligheidscoördinator van Fortuna Sittard te lijf.

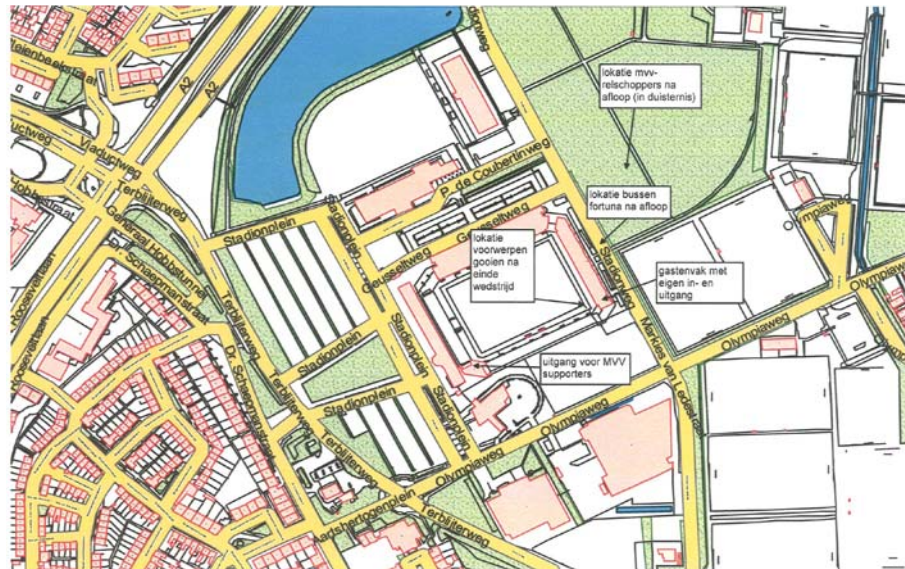
De supporters die voortdurend materiaal over het hek gooien, kunnen elkaar niet zien. De groep MVV-supporters poogt ook dit tweede hek om te duwen, wat hen niet lukt. Het gooien en smijten duurt circa 12 minuten. De meeste tijd klinkt uit de luidsprekers het lied "*Always look on the bright side of life*". De laatste minuten roept de speaker herhaalde malen de MVV-supporters op om te stoppen en naar huis te gaan.

Tijdens het gooien, om 22.00 uur, verzoekt een agent van de politie van district Sittard aan de stadioncommandant om "*ME en honden ter plaatse te laten komen*". Vijf minuten later vraagt een agent van district Maastricht om ingrijpen door de ME. De stadioncommandant overweegt de voor- en nadelen van het inschakelen van de ME, die immers direct achter de hoek waar gegooid wordt, staat opgesteld in afwachting van het vertrek van de bussen. Hij meent dat er te weinig politie aanwezig is om nu verspreid in te zetten en oordeelt tevens dat bij ingrijpen via de omloop - benedenlangs - de ME geen rugdekking zal hebben. Om die redenen besluit hij dat er geen politie het stadion wordt ingestuurd. Dit besluit is niet besproken met de Algemeen Commandant en de twee buitencommandanten. De commandant van de ME heeft geen formeel verzoek tot ingrijpen bereikt. Wel hoort hij buiten van agenten dat de ME nodig is in het stadion. Hierop overlegt de ME-commandant direct met de Algemeen Commandant waarop de Algemeen Commandant besluit dat de ME niet het stadion in gaat. Hij acht het onwenselijk dat er buiten geen ME meer beschikbaar is om eventuele problemen rond de openbare orde te kunnen aanpakken. Op dat moment beschikt de Algemeen Commandant niet over volledige informatie over de omvang van de groep MVV-supporters die gooit met allerlei materiaal, en ook niet over de intensiteit van het geweld. Wel zijn zowel de Algemeen Commandant als de stadioncommandant ervan overtuigd dat de veiligheidsorganisatie van MVV de situatie niet meer aan kan.

Gedurende deze ongeregelde heden heeft de vertegenwoordiger van de gemeente, die op dat moment buiten het stadion loopt, telefonisch contact met de stadioncommandant. Deze commandant geeft in dit gesprek aan dat een optreden van de politie in het stadion teveel risico's met zich mee brengt. Vele agenten willen tegelijk meldingen doen in de portofoon waardoor het systeem overbelast raakt en de communicatie warrig verloopt. Voor com-

mandanten is echter wel vrij portofoonverkeer mogelijk met de Algemeen Commandant.

Om ongeveer 22.10 uur stoppen de MVV-supporters met gooien en verlaten via de zuidzijde het stadion. De supporters van Fortuna Sittard verlaten daarop het vak en gaan de gereed staande bussen in. De groep MVV-supporters uit het stadion trekt met een grote boog eerst om het stadion en dan om de ME heen, die bij de bussen staat en voegen zich bij de daar reeds aanwezige andere groep MVV supporters.

Om 22.17 staan ze op het zeer donkere voetbalveld (de straatverlichting is defect) ten noorden van het parkeerterrein. Daar vandaan gooien ze stenen naar de bussen. Eén supporter raakt hierbij gewond door brekend glas. De ME grijpt niet in. Ook de politie te paard en de agenten met honden grijpen niet in omdat ze daartoe geen instructies ontvangen. Wanneer het stenen gooien aanhoudt, naar schatting duurt dit tien minuten, pakken circa zestien agenten van de AE (AanhoudingsEenheid) op initiatief van hun eigen AE-commandant hun wapenstok uit de auto's om daarmee de stenengooiers te verdrijven. Terwijl zij zich groeperen ziet de AE-commandant een van de buitencommandanten en meldt hem dat hij nu gaat optreden. Formeel staat de AE-commandant deze dag onder de aansturing van de Algemeen Commandant maar daar kan hij vanwege drukte op het portofoonnetwerk geen contact mee krijgen. Zonder de beschermende kledij en schilden die de ME-ers wel bezitten, verjagen de zestien AE-ers in linie de stenengooiers. Wanneer de linie tijdens het verdrijven even stil staat, keren enkele MVV-supporters zich om en gooien weer stenen. Een AE-er raakt daardoor aan zijn hand gewond. De AE drijft daarop de groep stenengooiers nog verder weg, richting het voorplein bij de hoofdingang.

Om 22.26 vertrekken de bussen naar Sittard. In het Kegelpaleis, onderdeel van het stadioncomplex, wordt een gewondennest ingericht waar twee artsen en enkele EHBO'-ers de ongeveer acht gewonden verbinden. Eén gewonde wordt voor korte tijd naar het ziekenhuis overgebracht.

Als de bussen vertrokken zijn, informeert de vertegenwoordiger van de gemeente telefonisch de burgemeester over de gebeurtenissen.

Ook de voorzitter van MVV wordt pas na afloop van de ongeregeldheden door de veiligheidscoördinator op de hoogte gebracht.

2.5 Sancties

De tuchtcommissie van de KNVB heeft MVV bestraft met het spelen van een wedstrijd zonder publiek en Fortuna mag de eerstvolgende wedstrijd bij MVV geen publiek meenemen. Beide clubs hebben geen beroep aangetekend tegen deze sancties.

Er zijn beelden van de incidenten beschikbaar, gefilmd door MVV en door iemand van het CIV. Op basis van deze beelden en met behulp van de politie, stewards en mensen van MVV zelf zijn namen bij de gezichten gezocht. Ook zijn tijdens het verhoren van supporters beelden getoond met de vraag om medesupporters te identificeren. Zo is er een lijst samengesteld met 40 supporters die worden vervolgd. Deze supporters zijn in de loop van de maand maart aangehouden.

Er zijn meerdere redenen waarom het vier maanden heeft geduurd voordat de supporters zijn vervolgd. Ten eerste is de groep erg groot, het gaat om veel supporters. Ten tweede is het een omvangrijke klus geweest om alle namen van de supporters te achterhalen op basis van de videobeelden. Ook moet per persoon worden vastgesteld wat zijn aandeel in het geheel is geweest. Tevens zijn er andere zaken waar de politie zich mee bezig heeft gehouden, onder andere de ongeregelheden bij de wedstrijd MVV-Veendam (3 oktober 2008) waar politiemensen zijn bedreigd. Daar bovenop kwam de carnavalsperiode die in Maastricht veel tijd en inzet van de politie vergt, waardoor het opsporingsproces is vertraagd. Een laatste factor is de overweging dat er niet teveel tijd moet zitten tussen aanhouding, zitting en veroordeling. In verband met zittingsruimte binnen het parket is er besloten om de supporters na de carnavalsperiode aan te houden.

Er is niet getracht om een aantal supporters al direct een stadionverbod op te leggen. Dit heeft te maken met het feit dat acht stadionverboden, die aan MVV-supporters zijn opgelegd naar aanleiding van incidenten bij de wedstrijd MVV-Veendam, door de voorzitter van MVV zijn ingetrokken. De voorzitter vond de stadionverboden overdreven en achtte het niet noodzakelijk dat deze werden opgelegd. Later zijn deze voorlopige stadionverboden alsnog door de KNVB opgelegd.

De 40 supporters, waarvan er 14 minderjarig zijn, zijn eind mei en begin juni berecht. Omdat het dossier ruim 1300 pagina's dik is, heeft vanuit efficiëntieoverwegingen één rechter alle zittingsdagen gedaan.

Tijdens de zittingen zijn beelden van de ongeregelheden getoond om de dreigende sfeer en situatie over te brengen op de rechter.

Twaalf supporters hebben een werkstraf in combinatie met een voorwaardelijke gevangenisstraf gekregen, 15 supporters alleen een werkstraf en 1 supporter jeugdreclassering in combinatie met een maatregel hulp en steun. De overige 12 zaken zijn aangehouden.

De Fortuna-supporter die de veiligheidscoördinator van Fortuna heeft geslagen, heeft direct een stadionverbod opgelegd gekregen. Bovendien heeft de veiligheidscoördinator van Fortuna aangifte gedaan bij de politie.

3 Conclusies en aanbevelingen

3.1 Wedstrijdvoorbereiding

Bij aanvang van het seizoen is de wedstrijd MVV-Fortuna Sittard gecategoriseerd als een risico B-wedstrijd. De onrust onder Fortuna-supporters, die het gevolg was van de fusieplannen tussen Roda JC en Fortuna Sittard, is voor de betrokken ketenpartners geen reden geweest om de wedstrijd op te schalen naar een risico C-wedstrijd. Deze onrust is overigens pas hevig geworden in de periode tussen het vooroverleg en de wedstrijddag zelf in. Op de wedstrijddag zelf heeft actuele informatie over deze spanningen niet geleid tot wijzigingen ten aanzien van kaartverkoop en alcoholverkoop. Wel is in verband met een begrafenis in Kerkrade en deze spanningen tijdelijk extra politie achter de hand gehouden. Tijdens de 1^e helft van de wedstrijd heeft de algemeen commandant, op basis van zijn beschikbare informatie besloten de sectie ME op afroep af te schalen. Toen na afloop van de wedstrijd de ongeregelde uitbraken waren deze extra agenten derhalve niet meer beschikbaar.

Het vooroverleg heeft plaatsgevonden op 20 oktober; dit is slechts 18 dagen voordat de wedstrijd plaatsvond. Dit brengt onder meer met zich mee dat er voor Fortuna-Sittard weinig tijd was om de vereiste buscombi te organiseren. Voor de Jupiler-league geldt als richtlijn dat het vooroverleg zes weken voor de geplande wedstrijddatum plaatsvindt. In het vooroverleg wordt ten aanzien van het alcoholgebruik bepaald dat in het stadion (behoudens het gastenvak en het gezinsvak) voor de wedstrijd en in de rust bier geschonken kan worden. Dit is in strijd met het beleidskader (pag. 40) waarin is vastgelegd dat bij een risico B-wedstrijd de tribunes voor en tijdens de wedstrijd zijn drooggelegd. Het is bovendien opmerkelijk dat de kaartverkoop voor MVV-supporters wordt vrijgelaten; ook zonder clubcard kunnen zij een of meer kaarten kopen. Hoewel dit niet in strijd is met het beleidskader, acht het Auditteam het minder wenselijk dat voor een wedstrijd, waaraan aanzienlijke risico's op incidenten verbonden zijn, vrije kaartverkoop wordt toegestaan.

Conclusie 1: Het vooroverleg voor de wedstrijdvoorbereiding is niet tijdig gehouden. Het schenken van bier in het stadion is in strijd met het beleidskader.

Aanbeveling 1: De wedstrijdvoorbereiding wordt bij alle wedstrijden binnen de eerste divisie conform de afspraken zes weken voor de wedstrijd gehouden.

Aanbeveling 2: Tijdens de wedstrijdvoorbereiding, en ook op latere momenten, worden op basis van de actuele risicoanalyse de categorisering en de gemaakte afspraken zonnodig aangepast.

Aanbeveling 3: MVV houdt zich aan de gemaakte afspraken zoals verwoord in het beleidskader.

3.2 Het handelen tijdens de ongeregeldheden

Betreffende de politie

De politie van district Maastricht had zich in de voorbereiding verzekerd van slagkracht. Naast de sectie ME (een half peloton), spotters (in burger), verkeerspolitie en een aanhoudingsgroep, waren immers agenten met paarden en agenten met honden ingeroosterd. Ondanks de ernstige verstoring van de openbare orde en de grove geweldpleging door verschillende groepen supporters op verschillende locaties, met gewonden als gevolg, zijn er géén instructies uitgevaardigd aan welke eenheid dan ook om deze verstoringen en geweldplegingen te stoppen. Dit bevreemdt des te meer omdat in het politiedraaiboek als algemeen beleidsuitgangspunt is geformuleerd:

“Het politieoptreden dient erop gericht te zijn, dat er zich geen ongeregeldheden voordoen voor, tijdens en na de wedstrijd”.

Ten aanzien van het optreden in het stadion ligt de primaire verantwoordelijkheid bij MVV als organisator maar dit ontslaat de politie niet van de plicht in te grijpen wanneer de ernst van de situatie hier om vraagt (lokaal convenant betaald voetbal: *“De politie treedt op indien zich problemen voordoen die de interventiemogelijkheden van de organisator overstijgen”*). Tijdens de gooi- en smijtpartij na afloop van de wedstrijd ter hoogte van het gastenvak, was hiervan onmiskenbaar sprake. De politie gaf kwantitatieve, technische en tactische redenen aan om niet in te grijpen. Naar de mening van het Auditteam kunnen dergelijke argumenten wel worden aangewend om tempo en wijze van ingrijpen te verklaren, niet om gehele afzijdigheid te verklaren wanneer de nood aan de man is. Door binnen het stadion ca. een kwartier lang niet in te grijpen heeft de politie een ernstig risico genomen waarbij veel (onschuldige) supporters gevaar liepen. Dat het aantal gewonden relatief laag is, komt vooral doordat het tweede hek ook stand hield. Door in het algemeen uit te roepen dat *“de politie er nu in moet”*, heeft de verantwoordelijke veiligheidscoördinator van MVV niet expliciet en formeel aan de politie in de commandokamer meegedeeld dat de club niet langer verantwoordelijk kon zijn voor de veiligheid van de mensen in het stadion. Echter, voor de stadioncommandant van de politie moet de inhoud en strekking van de mededeling duidelijk zijn geweest.

Ondanks deze impliciete wijze van communiceren, hebben zowel de stadioncommandant in de commandokamer als de Algemeen Commandant in het politiebureau, achteraf verklaard dat de verantwoordelijkheid voor de ordehandhaving tijdens de ongeregeldheden niet meer door de club kon worden gedragen en daarmee een zaak van de politie werd. Een expliciet moment is hiervoor echter niet bepaald dan wel aangegeven.

Ook bij de geweldplegingen buiten, het gooien van stenen naar de bussen van de bezoekende supporters aan de noordzijde van het stadion, hebben de algemeen commandant dan wel de politiecommandanten terplekke geen instructies tot optreden verstrekt aan welke eenheid dan ook. Ruim tien minuten waren de Fortuna Sittard-supporters in de bussen doelwit van een groep stenen gooiende MVV-aanhangers waarbij politie te paard, politie met honden, ME, spotters en een aanhoudingseenheid niet ingrepen. Uiteindelijk

heeft de aanhoudingseenheid op eigen gezag de lange wapenstok gepakt en de stenengooiers verjaagd waarna de bussen konden vertrekken.

De communicatie

Het portofoonverkeer werkte niet optimaal omdat er een beperkt aantal gespreksgroepen was ingericht. Communicatiekanalen raakten daardoor overbelast en verstopt met talloze meldingen. In de eerder genoemde eigen evaluatie van een buitencommandant schrijft deze: *“Relevante informatie kon niet worden gedeeld en de aansturing werd bemoeilijkt.”*

Naast de drukte op de lijnen dienen enkele kanttekeningen te worden gemaakt over de volledigheid en helderheid van de communicatie tussen de commandanten. Zo was de Algemeen Commandant niet volledig op de hoogte van de escalerende situatie in het stadion, de omvang van de groep MVV-reischoppers en de intensiteit van het gebruikte geweld. De communicatie tussen Algemeen commandant en stadioncommandant stagneerde. Een finale afweging over inzet van politie was voor hem daardoor moeilijk te maken. Dit leidde feitelijk tot een beslissing van de stadioncommandant om niet in te grijpen. Ook vond er tussen de overige commandanten geen overleg plaats over de inzet van politie met als doel de orde in het stadion te herstellen. Losse opmerkingen werden gemaakt en apart van elkaar werd afgezien van optreden. Uitwisseling en weging van argumenten heeft tijdens de ongeregelde heden niet plaats gevonden.

Daarnaast is het in de ogen van het Auditteam onwenselijk dat de veiligheidscoördinator van Fortuna Sittard niet direct bereikbaar was omdat deze de gehele wedstrijd in het gastenvak stond. De communicatie verliep via een steward terwijl permanent en rechtstreeks contact nodig is.

De commandostructuur

De commandostructuur en de uitvoering van opdrachten was tijdens deze wedstrijddag niet adequaat omdat er tegenstrijdigheden optraden. De afspraak uit het draaiboek dat de Algemeen Commandant diende te beslissen over de inzet en verplaatsen van eenheden, werd in de praktijk ten dele vervangen door de vuistregel dat de commandanten ter plekke naar eigen inzicht dienden te beslissen. Tegelijk vielen niet alle commandanten ter plekke onder hetzelfde communicatieregime en aansturingsmodel. De ME-commandant stond niet in contact met de drie locatiecommandanten maar wel met de Algemeen Commandant die hem ook aanstuurde. Ook de AE-commandant viel onder directe aansturing van de Algemeen Commandant maar had geen direct contact met hem en evenmin met de locatiecommandanten.

De algemeen commandant heeft de algehele leiding over het politieoptreden. Hij dient daarbij voortdurend contact te hebben met zijn locatiecommandanten en deze te sturen. Als de algemeen commandant de besluitvorming over inzet van eenheden overlaat aan locatiecommandanten verliest de algemeen commandant de regie en dat past niet in het gehele of gedeeltelijke commandostructuur volgens een SGB0-model, ook al vindt deze in afgeslankte vorm plaats. Daartegenover staat de verplichting van alle (locatie)commandanten om de algemeen commandant volledig en tijdig op de hoogte te houden.

Deze discrepantie tussen de afgesproken commandostructuur en de interpretaties in de praktijk, gekoppeld aan het gebrek aan logische ordening van de communicatienetwerken alsmede aan voldoende gespreksgroepen, stond een accuraat en slagvaardig politieoptreden in de weg. Op twee locaties en momenten bleek dit. Ten eerste tijdens de ongeregelde heden binnen het stadion. Deze liet de politie op zijn beloop en zijn beëindigd doordat de

relshoppers van MVV-zijde op een gegeven momenten vertrokken naar buiten. Ten tweede bij de ongeregelheden buiten toen de AE-commandant eigenmachtig besloot om met zijn onbeschermden manschappen de rol van de ME over te nemen (het verdrijven van stenengooiers). De ME-manschappen stonden intussen met beschermende kledij bij de bussen te wachten tot deze konden vertrekken. Een andere rolverdeling had voor de hand gelegen maar daarvoor ontbrak de juiste uitwisseling van informatie, resulterend in een eenduidige besluitvorming.

Overigens heeft het Auditteam op zich veel waardering voor de inzet van de AE en het doorbreken van de afwachtende houding van de overige politie-eenheden. Laat echter onverlet dat bij een adequate commandovoering een dergelijke autonome actie niet mogelijk moet zijn.

Scenario's

Er kan worden geconstateerd dat er tijdens deze wedstrijd bij de politie Regio Limburg Zuid, district Maastricht, geen scenario's voorhanden waren waarin wordt beschreven hoe er in geval van (grote) incidenten moet worden opgetreden. In een evaluatie bestemd voor de Algemeen Commandant beschrijft een van de buitencommandanten het daags na de wedstrijd als volgt: *“De politionele voorbereiding van een dergelijke wedstrijd verloopt niet volgens een vooraf vastgesteld plan. Er wordt vertrouwd op ervaring waardoor de voorbereiding een routinematig karakter krijgt (...) Het ontbreekt aan beschrijvingen van een aantal reëel te verwachten scenario's en aan een nadere uitwerking van te verwachten incidenten. Bijvoorbeeld van de route waarlangs de ME zich in het stadion verplaatst indien men aldaar moet optreden”*.

Het ontbreken van dergelijke scenario's brengt ook met zich mee dat niet is vastgelegd wanneer en hoe de burgemeester bij de besluitvorming rond een incident moet worden ingeschakeld. Omdat de politie, naast het niet bezitten van het nodige overzicht, niet beschikte over scenario's betreffende de inzet van verschillende operationele tactieken in verschillende omstandigheden en op verschillende momenten, trad er bij de leiding van de politie een zekere verlamming op bij de escalatie van ongeregelheden. Commandanten beseften zich, achteraf geconstrueerd, vooral welke eenheden ze *niet* in konden zetten maar kwamen niet toe aan de vraag welke middelen ze *wel* zouden kunnen inzetten. De ongeregelheden zoals deze zich voordeden waren niet vooraf - al dan niet “droog” – doorgenomen.

Conclusie 2: De politie heeft bij de geweldplegingen binnen en buiten het stadion niet respectievelijk niet tijdig ingegrepen, terwijl de ernst van de situatie daar wel om vroeg. De discrepantie tussen de afgesproken commandostructuur en de uitvoering en interpretaties in de praktijk, gekoppeld aan het gebrek aan logische ordening van de communicatienetwerken alsmede aan voldoende gespreksgroepen, stond een accuraat en slagvaardig politieoptreden in de weg.

Conclusie 3: De politie beschikte bij deze wedstrijd niet over scenario's betreffende de inzet van verschillende operationele tactieken in verschillende omstandigheden en op verschillende momenten. Hierdoor trad er bij de leiding van de politie een zekere verlamming op tijdens de escalatie van ongeregelheden.

Aanbeveling 4: De politie Maastricht verbetert de eenduidige commandostructuur met een daarop afgestemde en adequate communicatiestructuur.

Aanbeveling 5: De politie Maastricht ontwikkelt scenario's om zich daarmee beter te prepareren op de bestrijding van onlusten tijdens wedstrijden .

Betreffende de club

De veiligheidsorganisatie van MVV heeft niet kunnen voorkomen dat de orde in het stadion ernstig verstoord werd na afloop van de wedstrijd. Dat de betreffende veiligheidsfunctionarissen bij de hekwerken zich terug trokken toen het geweld te ernstig werd, was een verstandig besluit van de hoofdsteward/hoofd beveiliging ter plekke. Laat onverlet dat dit terugtreden altijd in overleg met de veiligheidscoördinator dient te geschieden.

Het Auditteam is van oordeel dat tijdens de wedstrijd onvoldoende alert is gereageerd op groeiende onrust onder de supporters. Het duurde te lang voordat in het Fortuna-vak de uitdagende spandoeken waren verwijderd. In dit verband kan er op gewezen worden dat de communicatie tussen de veiligheidscoördinatoren van beide clubs niet optimaal was, aangezien de VC van Fortuna niet in de commandokamer aanwezig was dan wel direct bereikbaar was.

Bovendien zijn door de veiligheidscoördinator geen extra stewards naar de omloop gestuurd, terwijl reeds tijdens de wedstrijd de omloop bij de Q-parktribune meerdere keren werd gevuld door op rellen beluste jonge MVV-supporters. Evenmin had hij grip op de ingehuurde beveiligers, die uiteindelijk zich op eigen gezag hebben teruggetrokken.

Op het moment na afloop van de wedstrijd toen de druk van de supporters te groot werd voor de veiligheidsfunctionarissen, heeft de veiligheidscoördinator van MVV niet expliciet de verantwoordelijkheid voor de openbare orde in het stadion overgedragen aan de politie. Evenmin heeft hij na afloop tijdig informatie over de ernstige escalatie in en buiten het stadion binnen de BVO verspreid naar de (mede)verantwoordelijke functionarissen(o.a. de voorzitter).

Conclusie 4: De aansturing en uitvoering van de veiligheidsorganisatie van MVV en Fortuna heeft tijdens de wedstrijd niet goed gefunctioneerd. Ook de communicatie tussen de veiligheidscoördinatoren van beide clubs verliep niet optimaal.

Conclusie 5: De veiligheidscoördinator van MVV heeft weliswaar gemeld dat de politie diende in te grijpen doch heeft nagelaten expliciet te verzoeken om ingrijpen van de politie en de verantwoordelijkheid voor de openbare orde in het stadion over te dragen aan de politie.

Aanbeveling 6: MVV draagt zorg voor een goede aansturing van de veiligheidsorganisatie en maakt een heldere afspraak met de politie over het expliciet overdragen van de verantwoordelijkheid voor de openbare orde, als de club de verantwoordelijkheid voor de veiligheid niet langer kan dragen.

Betreffende de gemeente

De vertegenwoordiger van de gemeente heeft de gebeurtenissen vanaf de zijlijn waargenomen. Hij heeft contact met de politie gehad en achteraf de burgemeester geïnformeerd. Het bijeenroepen van de driehoek tijdens de ongeregelde heden is, gelet op het korte tijdsverloop van de gebeurtenissen, door geen van de partijen overwogen. De communicatie en informatie-uitwisseling tussen alle betrokken partners onderling over de feitelijke gebeurtenissen was uiterst mager. Gezien de kans op een ernstiger verloop van de rellen (een langduriger verloop, een directe confrontatie wanneer het tweede hek was gevallen, een groter aantal gewonden bij supporters en politie) en het gebrek aan perspectief op een spoedige beëindiging, was naar de mening van het Auditteam een snel bijeenkomen van de driehoek of vertegenwoordigers van betrokken partijen wenselijk geweest.

Conclusie 6: Gezien de kans op een ernstiger verloop van de rellen en het gebrek aan perspectief op een spoedige beëindiging, had een snel bijeenkomen van de driehoek of hun vertegenwoordiging in de rede gelegen. De onderlinge communicatie en uitwisseling van informatie van de ketenpartners is daarbij onontbeerlijk.

Aanbeveling 7: Bij risicowedstrijden dient rekening te worden gehouden met de mogelijkheid dat onmiddellijk overleg van de driehoek (of hun vertegenwoordigers) gewenst kan zijn. Dit dient in het draaiboek voor risicowedstrijden te worden opgenomen.

3.3 Na afloop

Het feit dat pas vier maanden na de wedstrijd verdachten zijn aangehouden, draagt niet bij aan een effectieve vervolging waarbij daad en straf in de tijd dicht bij elkaar zitten ("lik op stuk beleid"). Ook het uitblijven van het opleggen van stadionverboden door de club aan verdachten, past naar de mening van het Auditteam niet bij een adequate bestrijding van voetbalvandalisme. De voorzitter van MVV heeft met het intrekken van acht stadionverboden voor supporters die zijn aangehouden naar aanleiding van ongeregelde heden bij MVV-Veendam, een verkeerd signaal afgegeven richting relschoppers en daarmee bij politie en OM de nodige frustratie opgewekt.

Conclusie 7: De strafrechtelijke afhandeling van de rellen is te traag verlopen.

Conclusie 8: MVV(de voorzitter) heeft met de intrekking van acht stadionverboden voor MVV-supporters naar aanleiding van een eerdere wedstrijd een verkeerd signaal afgegeven richting reischoppers en daarmee bij politie en justitie frustratie opgewekt.

Aanbeveling 8: Strafrechtelijke sancties en al dan niet daaraan verbonden stadionverboden dienen zo snel mogelijk na de ongeregeldheden te worden opgelegd.

3.4 Ten aanzien van de infrastructuur in en om het stadion

In het stadion

De infrastructuur in stadion de Geusselt, met name de benadering van de vakken via de gelijkvloerse omloop rond het veld en de situering van catering en toiletten aan deze omloop, brengt risico's voor de veiligheid met zich mee. Enerzijds kunnen groepen supporters zich vrijelijk bewegen langs de boarding van het veld, anderzijds kunnen supporters zich eenvoudig in andere vakken begeven. Omdat toiletten en catering beneden aan de omloop gevestigd zijn, kan de omloop niet worden afgesloten tijdens de wedstrijd. Met het blinderen van de boarding heeft MVV het gooien van voorwerpen vanaf de omloop naar spelers en scheidsrechters op het veld kunnen verminderen. En met het aanbrengen van vier hekken op de omloop, is een begin van segmentering gemaakt. Toezicht en beheersing van bewegingen van groepen supporters door middel van inzet van stewards/beveiligers is echter nog steeds noodzakelijk.

Een tweede relevant aspect is de kwaliteit van de hekken, die bij de licentieverlening door de KNVB zijn goedgekeurd. Het hekwerk op de omloop van de Q-parktribune tussen de vakken F en G, was van onvoldoende kwaliteit om kwaadwillende supporters tegen te houden. Het tweede hekwerk, tussen G en het gastenvak hield wel stand al boog het vervaarlijk mee met de duwende en trekkende groep MVV-supporters na afloop van de wedstrijd. Versterking van deze beide hekken is geboden.

Conclusie 9: Gezien de bestaande infrastructuur in het stadion zijn extra maatregelen voor segmentering geboden.

Conclusie 10: Door het heftige supportersgeweld was de stevigheid en weringsgraad van de beide hekken in de omloop tussen Q-parktribune en gastenvak ontoereikend.

Aanbeveling 9: MVV zet, in combinatie met verdere verbetering van de segmentering, extra stewards/beveiligers in om de bewegingen van groepen supporters onderlangs de Q-parktribune te minimaliseren en te beheersen. Bovendien versterkt MVV de beide hekken tussen Q-parktribune en gastenvak.

Buiten het stadion

Ook buiten het stadion is de infrastructuur niet optimaal voor de scheiding van supporters. Het stadion ligt in de parkachtige omgeving van Geusselt. Behalve het groen van diverse sportvelden is er ook groene buitenruimte met landgoedkwaliteit. Dit gebied is veelal onverlicht. Het park begeleidt de Stadionweg tot deze parallel aan de A2 loopt. De aantakking is veel verder. Daarom worden de bussen van de tegenspelende partij regelmatig via een andere route, namelijk de Olympiaweg, naar Amby geleid, waarna de bus via de Heukelstraat in noordwaartse richting gaat. Een probleem van deze laatste route, die na afloop van de wedstrijd MVV-Fortuna Sittard is gevolgd, zijn de bochten en drempels waardoor de bussen moeilijk vaart kunnen maken en zij een makkelijk doelwit vormen voor stenengooiende supporters. De gemeente is voornemens de infrastructurele opzet van het Geusseltpark aan te gaan passen; hiervoor is eind 2007 een reconstructieplan opgesteld. Het is van belang dat bij de definitieve planvorming en uitvoering van deze nieuwe infrastructurele opzet rekening wordt gehouden met een snelle en veilige afvoer van supportersbussen.

Daarnaast speelde bij de ongeregeldheden na afloop van deze wedstrijd de duisternis als gevolg van het uitvallen van straatverlichting aan de noordzijde bij de sportvelden, een negatieve rol. Deze duisternis bood na afloop van de wedstrijd als het ware rugdekking aan kwaadwillende MVV-supporters. Het euvel aan de straatverlichting was de dag voor de wedstrijd reeds ontstaan. Omdat bekend was dat er spanning zat op deze wedstrijd en de duisternis nabij de vertrekkende supportersbussen heerste, had de gemeente vooraf moeten zorgen dat er op de avond van 7 november deugdelijke verlichting was aan de noordzijde van het stadion. Ook hadden de lichtmasten van de nabij gelegen velden van Willem I benut kunnen worden.

Aanbeveling 10: Bij risicowedstrijden (B of C) dient in het draaiboek opgenomen te worden dat bij ontoereikende verlichting achter de noordtribune de lichtmasten op de naburige velden van Willem I zullen branden.

Aanbeveling 11: Bij de herinrichting van het Geusseltpark dient rekening gehouden te worden met een snelle en veilige aan- en afvoer van supportersbussen.

Bijlagen

Bijlage 1 Tijdslijn

- 17.45 uur: supportersbegeleiders Sittard bij vertrekpunt bussen.
- 18.45 uur: vertrek bussen uit Sittard.
- 19.15 uur: bussen komen aan in Maastricht en de supporters komen stadion binnen.
- 19.27 uur: alle supporters van Fortuna Sittard zijn binnen in het stadion.
- 19.35 uur: 1 steward aanwezig lange zijde, als wedstrijd begint sluiten meerdere stewards aan.
- 20.00 uur: begin wedstrijd. Vuurwerk aan de lange zijde, ws ook vuurwerk in uitvak.
- 20.21 uur: lastige persoon verwijderd uit uitvak ivm brandstichting en naar bus gebracht.
- 20.30 uur: ME van piket afgehaald.
- 20.33 uur: gerucht dat Geusselt kruising zou worden bezet en dat er een bommelding zou worden gedaan. Bericht wordt niet bevestigd.
- 21.04 uur: achterzijde stadion 2 personen verwijderd door stewards.
- 21.25 uur: motorrijders nemen positie in voor het einde van de wedstrijd.
- 21.53 uur: enkele MVV-supporters verlaten het stadion.
- 21.56 uur: grote groep MVV-supporters aan achterzijde stadion.
- 21.58 uur: melding van politie Sittard dat MVV-supporters door het 1^e hek zijn gebroken.
- 21.58 uur: verzoek van Bravo 01 om hondengeleiders aan te sturen.
- 22.00 uur: verzoek van de politie Sittard om de ME in te zetten.
- 22.00 uur: grote groep MVV-supporters over grasveld richting kasteel. groep is van plan richting bussen te gaan.
- 22.03 uur: bereden politie richting de hockeyvelden.
- 22.05 uur: verzoek vanuit het stadion om ME en hondengeleiders ter plaatse te laten komen.
- 22.06 uur: verzoek EHBO, gewonden achterzijde, verzoek bussen via andere zijde te laten vertrekken.
- 22.12 uur: bussen omsingeld door MVV-supporters.
- 22.15 uur: grotere groep MVV-ers naar de voetbalvelden.
- 22.16 uur: melding politie Sittard van personen naast de bussen.
- 22.20 uur: ruiten van bussen sneuvelen.

22.21 uur: er zijn een paar gewonden, Fortuna Sittard wil niet weg.
22.23 uur weg richting Geusselt is geblokkeerd.
22.24 uur: verzoek van OC om bussen te laten rijden.
22.26 uur: alles vrij, bussen kunnen vertrekken.
22.28 uur: achterzijde is rustig.
22.30 uur: supportersbegeleiders van politie rijden achter de bussen.
22.35 uur ME kan terug naar het stadion, motorrijders begeleiden de bussen.
22.40 uur: hondengeleiders worden bekogeld met appels.
22.43 uur: persoon aangehouden in verband met appelgooien
23.00 uur: geen meldingen meer, alles rustig.

Bijlage 2 Geïnterviewden

- J. Leinarts, VC Fortuna Sittard
- M. Niesen, voetbalcoördinator politie Sittard
- M. Beckers, vertegenwoordiger NAO Veure (officiële supportersvereniging)
- R. Hinzen, supporterscoördinator FS
- J. Janssen, veiligheidscoördinator MVV
- S. Gulicher, ESQ-Group
- J. Schouteten, commandant, buiten voorzijde politie Maastricht
- A.C.W. Frenken, algemeen commandant politie Maastricht
- P. Hoop, stadioncommandant, politie Maastricht
- R. Peters, politie Maastricht
- P. van den Brandenburg, commandant locatie Zuid, politie Maastricht
- E. Saas, ME-commandant, politie Maastricht
- J. Winkens, AE-commandant, politie Maastricht
- Drie 'spotters' van de politie Maastricht en Sittard
- Van den Boor, secretaris RKVV Willem I
- M. Detisch, coördinator integrale veiligheid, gemeente Maastricht
- C. van der Pol, KNVB
- W. Peute, Officier van Justitie, parket Maastricht

Bijlage 3 Incidenten MVV-Fortuna 2006 en 2007

MVV – Fortuna Sittard 07-09-2007

Thuisgedrag: Ongeveer 5.000 supporters. Gedrag was over het algemeen prima, op enkelen na, die de Fortuna supporters provoceeden. Verder geen bijzonderheden.

Uitgedrag: 10 combi bussen vervoerden 500 supporters naar Maastricht. Supporters hadden behoorlijk wat alcohol gedronken voordat zij afreisden. Gedrag tijdens wedstrijd was goed. Na afloop wat provocaties over en weer.

Reisgedrag: Begeleiding van supporters van Fortuna naar MVV. Van te voren toezicht gehouden bij stadion en instappen en fouilleren van supporters. Collegae van Maastricht vonden dat bus 4 niet goed gefouilleerd was en op last van Maastricht moest de fouillering opnieuw. De supporters uitgelegd dat we dat beter hier konden doen dan dat er problemen komen in Maastricht. Ook bij de tweede fouillering niets gevonden.

Vertrokken met tien bussen naar Maastricht, begeleiding met twee motorrijders. Aangekomen in Maastricht kon iedereen het vak in, geen problemen. * bij aankomst bleek er niemand van stewards / politie aan de zijde van KVK te staan. Er kwamen supporters langs het stadion doorgelopen naar uitvak. Deze teruggestuurd. Voor wedstrijd werd door collega Maastricht aangegeven dat de mogelijkheid bestond, dat Fortunafans buiten de combi om toch het gastenvak in mochten. Of dit daadwerkelijk is gebeurd is niet door ons waargenomen. In het vak werd over en weer uitgedaagd. Kregen toch weer het idee dat de stewards van MVV meer aandacht hadden voor Fortuna-supporters dan voor hun eigen. Gedurende het grootste deel van de wedstrijd stond er niet meer dan 1 steward bij de catering aan de MVV zijde. Werd over en weer met aanstekers en pepermint gegoid. Even later werd met vuurwerk vanuit de lange zijde van MVV naar het Fortunavak gegoid. Enkele kwamen tussen de supporters terecht.

Door stadionomroeper werd gevraagd hiermee te stoppen, gebeurde niet. Stonden veel supporters van MVV op de eerste trap en daagden uit. Misschien de trap draaien en blinderen.

Nadat het 4-0 was werd het stil in het vak, tweede helft is weinig gebeurd. Na het einde liep iedereen redelijk snel het stadion uit.

Een supporter van MVV (lange zijde) stond de fortuna-aanhang uit te dagen. Daarna begon hij met aanstekers te gooien en werd vanuit het vak weer met vuurwerk gegoid. Hierop werden de supporters van Fortuna boos en begonnen het hekwerk te bestormen. Tevens kwamen veel supporters die al buiten waren weer naar binnen. Spotters en stewards zijn even later aan de kant gaan staan want het werd te gevaarlijk.

Ongeveer 200 supporters hebben het hek bestormd en er tegen getrapt. Gelukkig heeft het hek het gehouden.

* toen de MVV-supporter begon te gooien, stonden daar vier stewards en (wij dachten) 3 beveiligers bij. Deze keken naar het uitvak en lieten de supporter zijn gang gaan.

Na een poos is iedereen weer in de bus gestapt en is vertrokken naar Sittard. De terugweg ging via kleine straatjes naar de autoweg.

In het draaiboek stond dat supporters die het stadion in wilden buiten de buscombi om, alsnog in het uitvak gezet moesten worden. Aan Maastricht

aangegeven dat wij (en de stewards) daar tegen zijn en het idee van de buscombi onderuit haalt.

Bleek verder dat een aantal afspraken van de voorbespreking terug gedraaid zijn. Fortuna gaf aan geen zin meer te hebben in een voorbespreking als daarna toch alles terug gedraaid wordt. Met John Leinartz en Roland Hintzen (Fortuna supporterbegeleider) en voorzitter supportersvereniging afgesproken om de wedstrijd te evalueren (komende vrijdag).

Aanhoudingen: 0

Civiele stadionverboden: 2 x MVV

MVV – Fortuna Sittard 03-11-2006

Thuisgedrag: Aangezien de scheidsrechter tijdens de eerste helft nogal gul was met het uitdelen van gele kaarten, werd het publiek op de MVV-tribunes nogal boos, hetgeen zich manifesteerde in het lopen naar het G-vak van de Q-park-tribune. Daar stonden de MVV-supporters de mannen van Fortuna uit te dagen.

Bij aanvang van de wedstrijd bleek dat er in de gracht geen stewards van MVV paraat waren, om de aldaar mogelijk voorkomende moeilijkheden het hoofd te bieden.

Op instigatie van Alfa 0-1 werd dit uiteindelijk wel rechtgetrokken. Verder bleek, dat, zoals door de politie met MVV was afgesproken, de hekken tussen de Angelside-tribune en de Q-park-tribune NIET waren afgesloten. Stewards, die aanvankelijk trachtten, om mensen terug te sturen naar de tribune, waarvoor zij kaarten hadden, werden gewoonweg aan de kant gezet, waarna deze zich natuurlijk geen moeite meer deden.

Tijdens dezelfde wedstrijd in februari 2006 was al aangegeven, dat de reclameborden in het gastenvak met tie-raps waren vastgebonden.

Tijdens die en ook deze wedstrijd werden deze tie-raps gewoonweg doorgebrand met aanstekers, waarna de borden in de gracht vielen.

Ondertussen was, via beide supportersgroepen bekend geworden, dat de supporters van Fortuna, nadat zij waren afgezet aan het stadion in Sittard, een afspraak hadden gemaakt met de mannen van MVV om met auto's terug te komen richting Maastricht en in de buurt van Bunde, dan wel Borgharen een vechtpartij op touw te zetten.

Een aantal van deze auto's werd tussen Sittard en Maastricht in Elsloo gesignaleerd, waarna deze een staart kregen van de beschikbare Delta's. Vervolgens werden ook groepen supporters van MVV, die zich vanaf de Meerssenerweg naar het station begaven, door de Oscars en Foxtrots "ambtelijk gestalkt", om hen zo te ontmoedigen, met de mannen van Fortuna op de vuist te gaan.

Vervolgens kwamen er berichten, dat de mannen van Fortuna met hun auto's dan weer eens terugreden naar Sittard en vervolgens weer richting Maastricht reden.

Aangezien beide supportersgroepen er door de massale aanwezigheid van de politie klaarblijkelijk geen zin meer in hadden, om elkaar op te zoeken, werd er omstreeks 01:15 uur een debriefing gehouden voor het NS-station.

Uitgedrag: Zoals gepland, werden negen bussen van Fortuna Sittard afgehaald aan het stadion in Sittard en begeleid naar de achterzijde van het MVV-stadion.,

Afspraak was dat stewards van MVV, tezamen met die van Fortuna Sittard, de rijbaan van de Stadionweg aan de achterzijde zouden vrijhouden van geparkeerde voertuigen.

Dat bleek echter niet te zijn gebeurd, waardoor het parkeren van de arriveerende bussen zeer veel tijd in beslag nam.

Het fouilleren van de Fortuna supporters verliep voorspoedig, waar deze rustig in het vak plaatsnamen, ondertussen scanderend: "Pak die Sjengen". Wel werden er twee supporters van Fortuna Sittard betrapt op het gooien met een stuk metaal en het gooien met een beugel en daaraan vast een stuk reclamebord.

Aanvankelijk werd dit door G. Willems naar Alfa 0-2 gecommuniceerd, maar later bleek, dat dit "van horen zeggen" was. De aanhouding van die twee was toen al met de A.E. doorgesproken en voorbereid.

Aan het einde van de wedstrijd werd een van de gooiers aangehouden door de A.E., die op haar beurt werd afgeschermd door de Papa's.

Vlak daarna werd door Alfa 0-2 de aangehouden verdachte weer in vrijheid gesteld, omdat de Parketsecretaris J. Peeters vond, dat er onvoldoende bewijs tegen hem was.

De tweede aanhouding werd tevens gecancelled.

Aansluitend stapten de mannen van Fortuna rustig in de gereedstaande bussen en werden zij, begeleid door Mike 10 en 20, teruggebracht naar het stadion in Sittard.

Ondertussen was, via beide supportersgroepen bekend geworden, dat de supporters van Fortuna, nadat zij waren afgezet aan het stadion in Sittard, een afspraak hadden gemaakt met de mannen van MVV om met auto's terug te komen richting Maastricht en in de buurt van Bunde, dan wel Borgharen een vechtpartij op touw te zetten.

Een aantal van deze auto's werd tussen Sittard en Maastricht in Elsloo gesignaleerd, waarna deze een staart kregen van de beschikbare Delta's. Vervolgens werden ook groepen supporters van MVV, die zich vanaf de Meerssenerweg naar het station begaven, door de Oscars en Foxtrots "ambtelijk gestalkt", om hen zo te ontmoedigen, met de mannen van Fortuna op de vuist te gaan.

Vervolgens kwamen er berichten, dat de mannen van Fortuna met hun auto's dan weer eens terugreden naar Sittard en vervolgens weer richting Maastricht reden.

Aangezien beide supportersgroepen er door de massale aanwezigheid van de politie klaarblijkelijk geen zin meer in hadden, om elkaar op te zoeken, werd er omstreeks 01:15 uur een debriefing gehouden voor het NS-station.

Reisgedrag: niet bekend

Aanhoudingen: 0

Civiele stadionverboden: 0